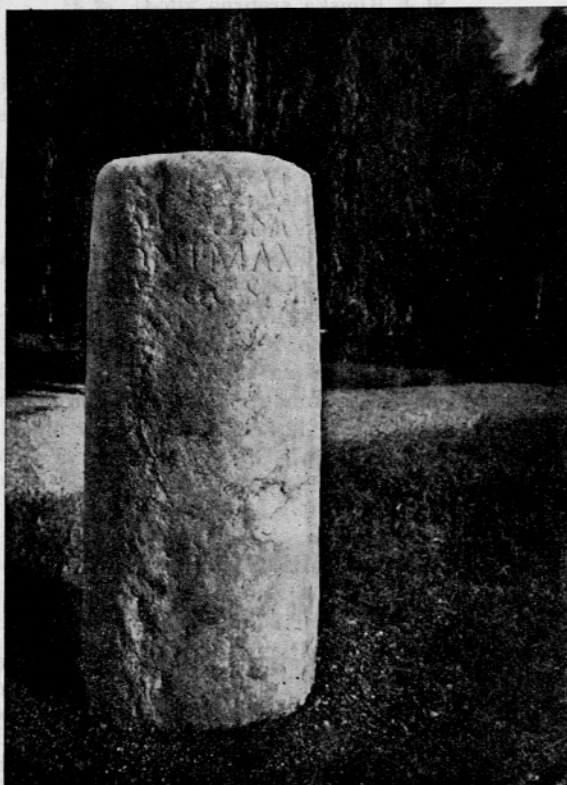

RIMSKA MILJNIKA IZ ŠKOFJE VASI PRI CELJU

Alojzij Bolta

V letu 1952 sta bila v strugi Hudinje pri Škofji vasi 4,5 km od Celja proti Vojniku odkrita dva miljnika. Prvi miljnik (sl. 1) je visok 1,73 m. Proti vrhu je nekoliko ožji kot v sredini. Oblika ni popolnoma cilindrična, čelna stran je za spoznanje širša od stranske. Miljnik je iz pohorskega marmora. Veliki premer miljnika meri 60×58 cm, mali pa 50 cm. V zemljo je bil vkopan 25–30 cm.

Sl. 1

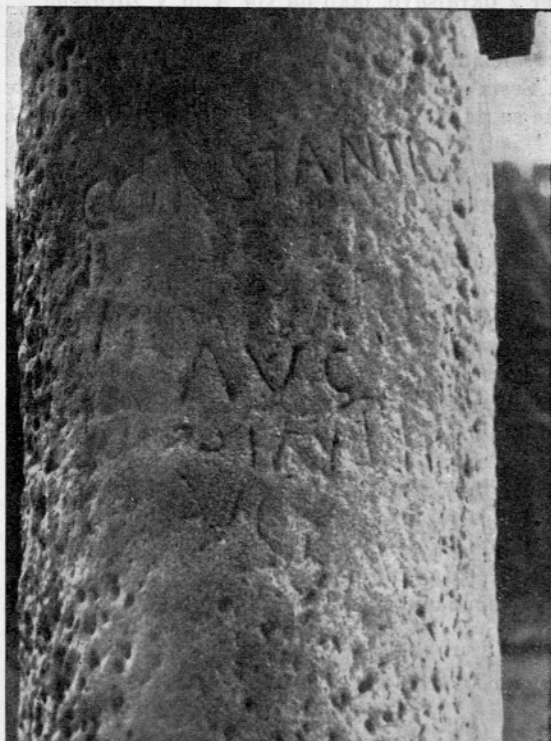
Napis se glasi:

IMP(erator) NERVA TRA
 IANUS CAES(ar) AVG(ustus)
 GER(manicus) PONT(ifex) MAX(imus) TRIB(unitia)
 POT(estate) P(ater) P(atriae) CO(n)S(ul) IIII
 III

Napis je še dobro ohranjen, edino prva vrsta, ki je tik pod zgornjim robom, je delno izbrušena od vode. Črke so lepo enakomerno izklesane in razmeroma velike. Velikost črk: v prvi vrsti 7 cm, v drugi 6,8 cm, v tretji 5,7 cm in v četrti vrsti 5,5 cm. Milje so označene z 9 cm visokimi znaki. Velikost črk v prvi in drugi vrsti se razločuje le za 0,2 cm, prav tako tudi črke v tretji in četrti vrsti. Večji razloček med drugo in tretjo vrsto kaže na to, da je hotel klesar prvi del naslova posebej poudariti. Še prav poseben poudarek pa je na oznaki razdalje, ki mora biti vsakemu mimoidočemu že od daleč vidna.

Miljnik lahko zelo natančno datiramo. Iz napisa je razvidno, da je bil postavljen v letih 101–102 n. e., ko je bil Trajan četrtič konzul.

Drugi miljnik (sl. 2) je prav tako iz pohorskega marmora. Višina miljnika je 2,20 m, premer je 38 cm. V zemljo je bil vkopan približno 50 cm.

Sl. 2

Sl. 3

Napis na drugem miljniku ni v celoti čitljiv. Vidne so le posamezne črke in besede. Glasi se:

D(omino) N(ostro)

CONSTANTIO

IVNIORI (?)

NO...

AVG

.....

AVG

Napisno polje je pri tem miljniku posebej zglajeno. Za napis namenjena površina meri 38 × 34 cm. Prva in druga vrsta napisa sta dobro čitljivi, pisani pa sta nekoliko poševno navzgor od leve proti desni. V tretji vrsti sta dobro vidni samo dve črki, IV, ostale so že delno zabrisane ali namenoma odklesane. Od N je vidna samo prva črta, od I samo zgornji del črte, O je še cel, toda komaj opazen, od R pa je ohranjena samo spodnja črta, I pa je zopet komaj opazen. V četrti vrsti sta vidni zopet samo prvi dve črki, N in O, medtem ko so ostale črke popolnoma, in sicer namenoma odklesane. V naslednji, peti vrsti, je dobro viden AVG, katerega A pa delno pokriva O četrte vrste. Tu je očitno, da gre za dvojni napis, ker poteka peta vrsta tako rekoč preko četrte vrste. Šesta vrsta ima zopet samo delno ohranjeno črko O. Ostali znaki v tej vrsti so nečitljivi. V zadnji vrsti je zopet samo AVG, in sicer z okrajšavo, tako da sta A in V združena.

Starejšemu napisu pripadajo tretja, četrta, šesta in sedma vrsta. Najbolj sta izbrisani četrta in šesta vrsta, ker ležita med mlajšim napisom. Posebno četrta vrsta, ki jo peta vrsta prekriva. Šesta vrsta pride že pod mlajši napis in je le nepopolno odklesana. Sedme vrste se pa, kakor je videti, klesarju sploh ni zdelo vredno brisati in jo je pustil.

Celotni napis je pri tem miljniku manj skrbno izdelan kot pri prvem. Beseda v drugi vrsti niti ni pisana vodoravno, temveč od leve proti desni navzgor. Višina črk je 3–4 cm.

Vsekakor pripada Konstantinovim naslednikom.

Iz tega, da imamo na enem kraju dva miljnika iz dveh različnih časovnih obdobij, vidimo, da je bila ta cesta res skrbno vzdrževana. To velja posebej za čas Trajanove vlade. Za časa njegovega vladanja so bili na slovenskem področju postavljeni miljniki v Logatcu,¹ v Ivenci² in pri Vitanju.³ Pa tudi kasneje je niso puščali v nemar. To dokazujejo miljniki Hadrijana,⁴ Septimija Severa⁵ in nazadnje še naš Konstanc ali Konstancij.

Ostane nam samo še vprašanje, ali sta miljnika, odkrita v strugi Hudinje res bila postavljena nekje pri Škofji vasi? Tudi na to vprašanje lahko pozitivno odgovorimo. Primerjati je treba razdaljo milj, računanih od Celja. Ta znaša približno 4,5 km. Razdalja od Celja do Škofje vasi pa znaša 5 km. Miljniki pa so ležali nekaj 100 m bližje proti Celju, vzporedno z občestno tablo Celje—Škofja vas. Zato lahko z gotovostjo računamo, da je moralo biti njihovo prvotno mesto nekje v bližini.

¹ Muchar, Das römische Noricum I, str. 241.

² CIL III. 5732, 5733.

³ CIL III. 5738.

⁴ CIL III. 5734.

⁵ CIL III. 5735.

ZUSAMMENFASSUNG

Zwei römische Meilensteine in Škofja vas bei Celje

Im Jahre 1952 wurden im Flussbett der Hudinja bei Škofja vas, ca. 5 km von Celje, 2 Meilensteine gefunden. Die Inschrift auf dem ersten Meilenstein ist vollkommen leserlich. Er wurde im Jahre 101—102, als Traian das vierte Mal Konsul war, aufgestellt.

Der zweite Meilenstein ist nicht ganz leserlich. Er wurde von den Nachfolgern Konstantius des I. aufgestellt. Weil die Entfernung auf den Meilensteinen der Entfernung des Fundortes bis Celje entspricht, können wir annehmen, dass die Meilensteine nicht weit von ihrer primären Stelle versetzt wurden.

IMP CAES
AVRELLIO

AVNTI IOP
OTO
ONH
VERI

IX